

ת"פ 20329/09/18 - מדינת ישראל - פמ"ד נגד יוסף (בן שלום) בן שלום

בית משפט השלום בבאר שבע

י"ט אלול תשע"ט
19 ספטמבר 2019

ת"פ 20329-09-18 מדינת ישראל נ' בן שלום

לפני	כב' השופט רון סולקין
המאשימה	מדינת ישראל - פמ"ד
	ע"י ב"כ מתמחה קרן איליה
נגד	יוסף (בן שלום) בן שלום
הנאשם	ע"י ב"כ עו"ד אילן כ"ץ

גזר דין

כתב האישום והשתלשלות הדיון

הנאשם שלפני נותן את הדין בגין עבירות כדלקמן:

- קשירת קשר לעוון, בניגוד לסעיף 499(א)(2) לחוק העונשין, תשל"ז-1977;
- נסיון לקבלת דבר במרמה, בניגוד לסעיף 415 רישא, ביחד עם סעיף 25 לאותו חוק.

בהתאם לעובדות כתב האישום, בהן הורשע הנאשם על פי הודאתו, בהיותו סטודנט לתואר ראשון במנהל עסקים באוניברסיטת בן גוריון בבאר שבע, במהלך שנת 2015 קשר קשר עם אחר, שזהותו אינה ידועה לתביעה, לפיו - אותו אחר יתחזה לנאשם ויבחן במקומו בבחינת "אמי"ר" לצורך קבלת פטור מלימודי אנגלית. הנאשם מסר את תעודת הזהות שלו לאותו אחר.

בתאריך 13.12.15, הגיע האחר לאוניברסיטה והציג עצמו כנאשם, נבחן בשם הנאשם והשיג בעבורו ציון גבוה בבחינה.

משלא עלה בידי הצדדים להגיע להסכמה במסגרת הדיון המקדמי, בחר הנאשם להודות בעובדות ובעבירות שלכתב עמוד 1

האישום, כפי שהן, והופנה לחקירת שירות המבחן למבוגרים.

בדין היום - טענו הצדדים לענין העונש ומכאן - גזר דין זה.

ראיות לעונש

התביעה לא הגישה ראיות לעונש בענינו של הנאשם.

ההגנה הגישה, לענין העונש, המוצגים הבאים:

א. תעודת בוגר בניהול, אוניברסיטת בן גוריון בנגב - נ/1;

ב. תעודה אישור זכאות לתואר מוסמך במנהל עסקים - אוניברסיטת בן גוריון בנגב - נ/2;

ג. תעודת שחרור מצה"ל - נ/3. על פי המפורט בתעודה, סיבת השחרור - תום שירות חובה; דירוג ההתנהגות - כמעט טובה מאוד; הערכת המפקדים בנוגע לנאשם - רציני, פיקח, חרוץ, מסודר ונקי, הגון, מקובל על חבריו, ביצע המוטל עליו.

הערכת שירות המבחן למבוגרים

בענינו של הנאשם הוגש תסקיר, המפרט את נסיבותיו האישיות, כבן 31 בעת עריכת התסקיר, נשוי, אב לשני פעוטות.

הנאשם מתפרנס כבעליו של עסק פרטי בתחום השיפוצים הכללים.

רעיית הנאשם - אף היא בעלת תארים, זהים לתארו, וכיום מנהלת אתר אינטרנט בתחום התיור.

הנאשם נטל אחריות על מעשיו והסביר אותם ברצונו לסיים הלימודים ולהצליח בתואר.

לטענתו - הציע לו חבר קרוב, כי מכר שלו, שדומה לנאשם, יבחן בעבורו.

שירות המבחן התרשם מנאשם, המתנהל, ככלל, באופן נורמטיבי.

עוד התרשם שירות המבחן, כי ההליך המשפטי המתנהל נגדו - מהווה בעבורו גורם משמעותי ומרתיע.

שירות המבחן התרשם, כי בעת שעבר העבירה - לא שקל הנאשם השלכות מעשיו.

שירות המבחן לא התרשם מדפוסים עברייניים.

שירות המבחן לא התרשם מקיומה של נזקקות טיפולית.

בסיום התסקיר - בא שירות המבחן בהמלצה, להסתפק בעונש חינוכי במסגרת צו של"צ ולהימנע מהרשעת הנאשם בדיון.

טענות הצדדים

התביעה הגישה טענותיה לעונש בכתב והשלימה אותן על-פה.

התביעה טענה, כי מעשיו של הנאשם מהווים פגיעה בערכים של שלטון החוק; אמון הציבור במערכת האקדמית.

התביעה טענה, כי מדובר בעבירות שהן קלות לביצוע וקשות לגילוי.

התביעה ביקשה, שלא לזקוף לזכות הנאשם העובדה, שתכניתו לא הושלמה, שכן אי-השלמתה נבעה מכך, שנתפס בעבירות.

התביעה טענה למתחם ענישה, שינוע, החל מעונש במסגרת צו של"צ ועד לעונש של 12 חדשים מאסר בפועל, בצירוף רכיבי ענישה נוספים.

במסגרת המתחם - הסכימה התביעה לאמץ המלצת שירות המבחן, בתוספת עונש מאסר מותנה וכן קנס כספי.

התביעה התנגדה לביטול הרשעת הנאשם בדיון.

ההגנה מיקדה טיעוניה בעתירתה לבטל הכרעת הדין המרשיעה.

ההגנה הפנתה לנסיבותיו האישיות של הנאשם.

ההגנה טענה בנוגע לחלוף הזמן.

ההגנה טענה, כי קיימת אפשרות, שהרשעת הנאשם תפגע בעתידו.

כל אחד מהצדדים אף הפנה לפסיקה, לתמיכה בטענותיו.

הנאשם בחר שלא למסור דבר בדברו האחרון.

דין והכרעה

העבירות שעבר הנאשם חמורות, ומצביעות על כשל ערכי בסיסי ומושרש. למעשה, עמד הנאשם לקבל תואר אקדמי בניהול - באמצעי מרמה.

עבירות אלה הן בעלות פוטנציאל של פגיעה ממשית בציבור, מכמה פנים: הפן הראשון - עלול הנאשם להתקבל למסגרות שונות, על סמך התואר שלמד, כשמעסיקיו מניחים, כי הוא בעל הכישורים הנדרשים, בעוד שאינו כזה; פן נוסף - פגיעה בעיקרון השוויון, כאשר אחרים, המציגים נתוני אמת למוסד האקדמי, יכול שלא יסיימו לימודיהם, או יאלצו להשקיע ממון, זמן ומאמצים כדי להשלים הלימודים, כאשר הנאשם פועל לקיצור הדרך, תוך הצגת מצג שווא.

העבירות שעבר הנאשם, נעברו ביישוב הדעת, לאחר תכנון מדוקדק מראש. אין ניתן לומר, כי מאן דהוא, נקלע, באופן בלתי צפוי, לעבור עבירות מסוג זה. המדובר היה במעשה מתוכנן, לאחר קשירת קשר, והיה לנאשם די זמן לכלכל מעשיו.

עד כה - לא מצא הנאשם למסור לגורמי החקירה או התביעה את זהות השותף למעשים, אשר התחזה בשמו ומכאן - קשה לומר, כי המדובר במי שהפגין חרטה מלאה, אשר נבחנת, בין היתר, במסירת האמת המלאה ובשיתוף פעולה עם רשויות החוק.

אשר לשאלת ביטול הכרעת הדין המרשיעה - המבחן העדכני בשאלה זו, נסוב סביב שני שיקולים עיקריים: האחד - האם טיב העבירות, שלעצמן, מאפשר דין בשאלת ביטול ההרשעה, מבחינת המסר הערכי כלפי הציבור; השני - האם הוכח נזק קונקרטי ומשמעותי (שכן, לכל רישום פלילי עלול להתלוות נזק מסוים), לעתידו המקצועי והשיקומי של הנאשם.

הפסיקה חוזרת ומדגישה, כי הכלל הוא הרשעת הנאשם בדין, בעוד שביטול הרשעה הוא בבחינת "החריג שבחריג". ראו רע"פ 8453/15 פלוני נ' מדינת ישראל (2016 - פורסם במאגרים).

אשר לטיב העבירות - המדובר בפעילות מרמה, שהיא מתוכננת מראש, בשום שכל; תוך איתור אדם מתאים שיוכל להתחזות לנאשם - פעילות שהיא בעלת פוטנציאל לפגיעה באחרים, שמתמודדים באופן הוגן עם דרישות המוסד האקדמי. כאמור, אין ניתן לומר, כי המדובר בעבירה שאדם "נקלע" לעבורה אותה. בית המשפט אינו מוצא, ככלל, כי כאשר המדובר בעבירות מרמה מתוכננות - זהו סוג עבירות המאפשר דיון בשאלת ביטול הכרעת הדין המרשיעה.

מעבר לאמור, לא הוכח נזק קונקרטי כלשהו לעתידו המקצועי של הנאשם. הנאשם מנהל עסק בתחום השיפוצים הכללים. ההגנה לא הצביעה על כל אינדיקציה קונקרטית לפגיעה בעתידו, מעבר לפגיעה המלווה כל הרשעה. טענות הנאשם בהקשר לכך - הן בגדר ספקולציה ותו לא.

ודוק: במקרה בו הורשע נאשם בעבירה דומה, גם כן מרמה במבחן "אמיר" - חרף כך שהנאשם עמד בפני אופק תעסוקתי קונקרטי כרואה חשבון (מה שאין כן במקרה שלפנינו) - קבע בית המשפט המחוזי, כי העבירות מחייבות הרשעת הנאשם. ראו ע.פ. (מחוזי חיפה) 17462-04-12 שואה נ' מדינת ישראל (פורסם במאגרים).

במקרה נוסף, של אדם אשר זייף גיליון ציונים אוניברסיטאי על מנת להתקבל ללימודי תואר שני, נדחתה הבקשה לביטול הרשעתו, תוך שבית המשפט העליון קובע - ראו רע"פ 5522/09 לשצינסקי נ' מדינת ישראל (פורסם במאגרים):

כידוע, משנקבעה אחריותו של אדם בפלילים, יש להרשיעו. חריג שבחריגים לכלל זה מותר בידי בית המשפט סמכות להימנע מהרשעה, במקרים יוצאי דופן (ראו רע"פ 1189/06 בר-לב נ' מדינת ישראל (לא פורסם, 12.9.2006)). אמנם ייתכן ולהרשעתו בפלילים תהיה השפעה קשה על עתידו של המבקש, אולם על אפשרות זו היה לעמוד לנגד עיניו בשעה שבחר לבצע את העבירה בה הורשע, ולא מצאתי כי יש בנסיבותיו האישיות כדי להצדיק הימנעות מהרשעתו.

מקרה נוסף, בו התייחס בית המשפט לשאלת ביטול ההרשעה בגין עבירות דומות, על מנת למנוע פגיעה באפשרויות תעסוקה - הוא פסק הדין ע"פ (מחוזי נצרת) 49812-05-10 קדח נ' מדינת ישראל (פורסם במאגרים - שם המדובר היה על השתלבות בעבודה בתחום החינוך, אך הרציונל יפה גם לעניינו):

המערער סיכם עם אחר כי הלה ייבחן במקומו בבחינת "אמיר" על מנת לקבל הקלות בלימודי האנגלית, תוך ניסיון "לקצר הליכים" בדרך אל התואר האקדמי הנכסף. אף אם ניסיונו לא צלח לבסוף, אין חולק כי מדובר במעשה חמור הפוגע ברבים, בין אם חבריו הסטודנטים של המערער, בין אם המוסד האקדמי שביקש להכשירו ולהקנות לו ידע, בין אם כל אדם שביקש להעסיקו בעתיד, ולמעשה - הציבור בכללותו, בייחוד בהתחשב בעובדה כי המערער מבקש להיות מועסק כמורה במערכת החינוך ולהנחיל ידע ועקרונות בסיסיים לדור ההמשך, על כל המשתמע מכך.

לדעתנו, הרשעתו של המערער והעונש שהוטל עליו מגלמים היטב את האיזון הנדרש והראוי בין השיקולים אותם מנה בית המשפט קמא.

בשני מקרים נוספים, שנדון לפני בית משפט זה, גם הוא בגין מרמה במבחן "אמיר" - נדחתה, גם כן, הבקשה לביטול הכרעת דין המרשיעה. ראו ת.פ. 4510-08-11, **מדינת ישראל נ' אבו עראר** (להלן: "**פרשת אבו עראר**" - 2015 - פורסם במאגרים). עוד ראו ת"פ 27910-07-18 **מדינת ישראל נ' נסאסרה** (2019 - פורסם במאגרים).

אשר לשאלת חלוף הזמן - אכן, הוגש כתב האישום, במקרה דנן, יותר משנתיים ומחצה מאז העבירות. יצוין, כי הדבר אינו חריג, כשמדובר בעבירות מרמה, אשר, בדרך כלל, אורכת החקירה בגין זמן, בין היתר, בשל הצורך בבדיקות מעבדה להשוואת כתבי יד ועוד. עם זאת, במקרה דנן, אכן המדובר בחלוף זמן מעט ארוך מהמצופה ממועד העבירות ועד להגשת כתב האישום. בית המשפט אינו מוצא, כי לשיקול זה השפעה בשאלת ההרשעה, אך ינתן לו משקל בעת גזירת העונש.

מכל המקובץ, מוצא בית המשפט, כי אין מקום לביטול הכרעת הדין המרשיעה במקרה דנן.

קביעת העונש

אשר למתחם הענישה, מקבל בית המשפט את המתחם שהוצע על ידי התביעה, קרי: החל מעונש לריצוי תחת צו של"צ, ועד ל-12 חדשי מאסר בפועל. ראו פרשת **אבו עראר** דלעיל.

לנוכח הפרוגנוזה החיובית בענינו של הנאשם ובהתאם לעתירת הצדדים; כמו כן בשים לב להודאת הנאשם באשמה - יקבל בית המשפט המלצתו הענשית של שירות המבחן, שהיא ברף הנמוך ביותר במסגרת מתחם הענישה - להסתפק בהשתתפות עונש לריצוי תחת צו של"צ.

אשר ליתר רכיבי הענישה: מוצא בית המשפט להשית על הנאשם עונש מאסר צופה פני עתיד.

עוד מוצא בית המשפט להשית על הנאשם עיצום כספי מסוג קנס. זאת, בין היתר, לאור כך שהמדובר בנסיון למעשה מרמה, שלו ערך כלכלי, שכן, לו היה הנאשם מצליח במזימתו היה בכך כדי לחסוך בעבורו השתתפות בקורסים בתחום השפה האנגלית וכן לאפשר סיום התואר וכניסה למעגל העבודה תוך פרק זמן מהיר יותר. וראו הפסיקה שהובאה לעיל, כאשר במרבית המכרעת של המקרים - הושתו עיצומים כספיים משמעותיים.

אין עולה מתסקיר שירות המבחן או מטעונו הצדדים, כי המדובר במי שסובל ממצוקה כלכלית וההיפך -הן הנאשם והן רעייתו עובדים ומתפרנסים למחייתם, כשהנאשם בעל עסק פרטי.

עם זאת, בנוגע לרכיב ענישה זה - ניתן המשקל לטענה בדבר חלוף הזמן ובשל כך, יושת עיצום כספי נמוך משמעותית מזה שהושת במקרים דומים.

לאור כל האמור, דן בית המשפט את הנאשם לענשים כדלקמן:

א. 6 חדשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים מהיום, והתנאי - שהנאשם לא יעבור עבירה בניגוד לחוק העונשין, תשל"ז-1977, פרק י"א סימנים ו' - ז';

ב. הנאשם ירצה עבודות של"צ בהיקף של 250 שעות, בהתאם לתכנית השל"צ שתגובש ע"י שירות המבחן ותוגש לבית המשפט בתוך 30 יום מהיום. על הנאשם להתייצב, בתוך 7 ימים מהיום, בשירות המבחן, לקבלת הוראות בנוגע לריצוי עבודות השל"צ. הנאשם מוזהר, כי אי התייצבות לריצוי עבודות השל"צ, או אי שיתוף פעולה בנוגע לריצוי - עלול להביא להפקעת צו השל"צ ולדיון מחדש בשאלת העונש בתיק זה, על כל המשתמע מכך;

ג. קנס בסך ₪ 5,000 או 35 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב-5 שיעורים שווים ורצופים, החל מיום 01/01/20 ובכל 01 לכל חודש שלאחריו. לא יועבר אחד התשלומים במועד - תעמוד היתרה לפירעון מדי.

עותק גזר הדין יועבר לשירות המבחן למבוגרים.

הודעה זכות הערעור.

ניתנה היום, י"ט אלול תשע"ט, 19 ספטמבר 2019, במעמד הצדדים.